

בס"ד. שיחת ש"פ שמות, כ"ג טבת, מבה"ח שבט, ה'תשכ"ו.

בלתי מוגה

א. עיקר ענינה של פרשת שמות הוא — שעבוד מצרים.

— התחלת הפרשה היא אמנם "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", אבל אין זה עיקר החידוש, שהרי "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" נאמר כבר בפ' ויגש¹; ואילו החידוש שבפרשת שמות הוא שאז התחיל השעבוד של בני מצרים.

ואע"פ שבסוף פרשת ויחי מסופר כבר אודות מיתת יוסף² — הרי עיקר ענין השעבוד התחיל בפרשת שמות, לאחר ש"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"³, כאשר "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף"⁴, ועד ש"ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך .. בחומר ובלבנים וגו"⁵.

וענין זה הוא עיקר ענינה של פרשת שמות דוקא — שהרי פרשת וארא שייכת לענין הגאולה, כיון שבה מסופר כבר אודות המכות, שאז פסקה עבודה מישראל (כמסופר במדרשי חז"ל⁶), כך, שהי' כבר ענין של גאולה קצת; ואילו המעמד ומצב דקושי השעבוד הוא בפרשת שמות דוקא.

ואף שגם בפרשת שמות נאמר כבר "ותעל שועתם אל האלקים וגו"⁷, והקב"ה אמר למשה לומר לבנ"י "אהי אשר אהי גו"⁸, "פקד פקדתי אתכם וגו"⁹, ועד ש"ויאמן העם גו' ויקדו וישתחוו"¹⁰ — הרי זה רק הכנה והקדמה לגאולה, ואילו הגאולה עצמה היתה עדיין בהעלם, ולא בגלוי, ובודאי לא בשלימות ובכל הפרטים, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו"¹¹, "לא תשאר פרסה"¹² (ולא רק באופן ד"לכו נא הגברים גו"¹³, בחי' הראש, שאז חסר לא רק בשלימות הגאולה, אלא החסרון הוא גם בגאולה של הגברים עצמם).

(7) שם ב, כג.

(8) שם ג, יד.

(9) שם, טז.

(10) שם ד, לא.

(11) בא יר"ד, ט.

(12) שם, כו.

(13) שם, יא.

(1) מו, ח.

(2) וראה שמור" פ"א, ד. לקו"ש ח"ו ע' 28 ואילך.

(3) פרשתנו א, ו.

(4) שם, ח.

(5) שם, יג-יד.

(6) ראה לקו"ש חט"ז ע' 34 הערה 18.

ב. המשך השיחה — ביאור פרטי הענינים דשעבוד מצרים שעיקרו הי' "בחומר ובלבנים", לבנים דוקא, שנעשים בידי אדם, ומקומם בבבל¹⁴ (בניגוד ללבנים שהם בריאה בידי שמים ומקומם בארץ ישראל)¹⁵, כי, עיקר החידוש הוא בהפיכת הקליפה לקדושה, "העדר" ל"מציאות", וזהו ענין עשיית "לבנים", ע"י שריפה באש¹⁶, ביטול הסט"א והפיכתה לקדושה, חידוש שנעשה ע"י עבודת האדם — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹⁷ בלקו"ש ח"ו ע' 13 ואילך.

ג. וההוראה מזה:

ובהקדמה — שלכאורה נוגע לנו רק כללות הענין שבנ"י היו בשעבוד מצרים, "כור הברזל"¹⁸, בתור הכנה למ"ת, כמ"ש¹⁹ "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים"; אבל מה נוגע פרטי הענינים שהשעבוד הי' "בחומר ובלבנים" דוקא?!

אמנם, ע"פ תורת הבעש"ט שכל ענין — אפילו עלה קטן שמתהפך ע"י נשיבת הרוח — הוא בהשגחה פרטית²⁰, הרי עאכ"כ בנוגע לעבודת כללות בני"י בגלות מצרים בחומר ובלבנים דוקא, שענין זה הוא בודאי בהשגחה פרטית ובכוונה מיוחדת.

וכיון ש"כל המלכיות (גלויות) נקראו ע"ש מצרים"²¹, לפי שגלות מצרים היא השורש לכל הגלויות, החל מירידת הנשמה בגוף שזהו"ע של גלות²² מצרים (מלשון מיצר וגבול²³), ועד לגלות האחרון (גלות הרביעי שהוא גלות אדום) — הרי מובן שכל פרטי הענינים שבגלות מצרים

פולחנא כפולחנא דרחימותא" (ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א) — אף שבשביל הענין ד"פרחא לעילא" יש צורך בדחילו ורחימו (תקו"ז ת"י (כה, ב)), הן אהבה והן יראה. (17) בשילוב שיחת ש"פ בלק תשכ"ד.

(18) ע"פ ואתחנן ד, כ. וראה תו"א יתרו עד, סע"א ואילך. ובכ"מ.

(19) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(20) ראה כתר שם טוב בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.

(21) ב"ר פט"ז, ד.

(22) ראה תניא פל"ז (מח, סע"א).

(23) לקו"ת מסעי פח, ריש ע"ד. פט, ריש ע"ב. ובכ"מ.

(14) וכיון שאין רע בלא טוב (ואין טוב בלא רע), כפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחה הידועה די"ט כסלו (לקו"ד ח"א פז, א) — הנה גם בבבל ניתן למצוא אבנים, אבל, אין זה מצד ענינה של כבל עצמה (שמצד עצמה יש בה רק לבנים), אלא מצד ענין הבחירה כו' (ראה גם סה"מ תרנ"ו ס"ע שיט. ועוד).

(15) כמבואר החילוק שבין אבנים ללבנים (נסמן בלקו"ש שבפנים ע' 15) בדרושי רבינו הזקן, בעל ההילולא דכ"ד טבת, ובאריכות יתיר — בדרושי הצ"צ, שהשנה היא שנת המאה להסתלקות-הילולא שלו.

(16) וענינו בעבודה הו"ע האהבה, ד"לית

נוגעים גם לכל שאר הגלויות, והיינו, שכאשר יודעים במה התבטאה גלות מצרים, אזי יודעים כיצד להזהר כו' בשאר הגלויות.

ד. ולהעיר גם מהמבואר בכתבי האריז"ל²⁴ שהנשמות של בני"ה שהיו במצרים היו גלגול של דור הפלגה, שאמרו "הבה נלבנה לבנים גו' ותהי להם הלבנה לאבן והחמר גו' לחומר"²⁵, והתיקון שלהם הי' ע"י עבודת בני"ה "בחומר ובלבנים".

והענין בזה:

החטא של דור הפלגה הוא — ש"אמרו .. נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה"²⁶; והתיקון על זה נעשה ע"י שעבוד מצרים, שהי' הכנה ליצי"מ שתכליתה הוא הענין דמ"ת (כמ"ש²⁷ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה"), שזהו ההיפך בתכלית מ"נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה": במקום "נעלה לרקיע" — "וירד ה' על הר סיני"²⁸, "על ההר הזה" דוקא; ובמקום "נעשה עמו מלחמה" — הנה בשעת מ"ת הי' נשמע הקול "אנכי הוי' אלקיך" ו"לא יהי' לך אלהים אחרים"²⁹ מכל ד' רוחות העולם³⁰.

ולאחרי מ"ת נאמר³¹ "ועשו לי מקדש", "בית קדושה", וכמ"ש הרמב"ן³² ש"עיקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון כו" (הענין דמ"ת) — שכבר הי' יכול להיות למטה בנין המקדש, "בנה בניתי בית זבול לך גו"³³.

ויש להוסיף, שהתחלת תיקון דור הפלגה נעשה ע"י אברהם אבינו: ובהקדמה — שהענין דגלות מצרים וגם הגאולה ממצרים נאמר כבר לאברהם, כמ"ש³⁴ "ועבדום וענו אותם גו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", והרי "אמירתו של הקב"ה כאילו היא עשו"י", שלכן, הנה מזמנו של אברהם שייכת כבר ארץ ישראל לבני"ה, כמ"ש "לזרעך נתתי את הארץ"³⁵, כולל גם "את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני", ש"עתידים להיות ירושה לעתיד"³⁶.

(30) פרש"י שם, ב.
(31) תרומה כה, ח ובפרש"י.
(32) ר"פ תרומה.
(33) מלכ"ס-א ח, יג.
(34) לך לך טו, יג-יד.
(35) שם, יח ובפרש"י.
(36) שם, יט ובפרש"י.

(24) ראה הנסמן בלקו"ש שבפנים הערות 81; 22.
(25) נח יא, ג.
(26) פרש"י שם, א.
(27) פרשתנו ג, יב ובפרש"י. שמו"ר פ"ג,
ד. וראה לקו"ש חל"ו ע' 7 ואילך. וש"נ.
(28) יתרו יט, כ.
(29) שם כ, ג.

ולכן, התיקון של דור הפלגה שהי' ע"י הדור שהיו במצרים, התחיל כבר ע"י אברהם — "אברם העברי"³⁷, ע"ש ש"כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד"³⁸, שבה בשעה שדור הפלגה הי' במעמד ומצב ש"כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים", "על יחידו של עולם"³⁹, הנה אברהם אבינו בהיותו בן שלש שנים הכיר את בוראו⁴⁰, ועבודתו היתה באופן ש"ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם"⁴¹ — "שם" דייקא, למטה בארץ, היפך הענין ד"נעלה לרקיע", ו"א-ל עולם", שהעולם ואלקות הם מציאות אחת (שזהו הדיוק "א-ל עולם", ולא "א-ל העולם"⁴²), היפך הענין ד"נעשה עמו מלחמה".

ה. ולכל לראש יש לבאר את ההוראה בעבודת האדם שנלמדת מזה ששעבוד מצרים הי' "בפרך":

נזכר לעיל⁴³ מ"ש במדרש⁴⁴ ש"בפרך" פירושו "בפה רך", והיינו, עי"ז שפרעה בעצמו נטל סל ומגרפה ועשה לבנים, וכך פיתה ומשך את בני"י לעבודה, ועד שבסופו של דבר שיעבד אותם בעבודת פרך כפשוטה. ודוגמתו בעבודת כל אחד מישראל בענין הגלות דירידת הנשמה בגוף:

ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁵ בפירוש מארז"ל⁴⁶ "כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך כו' עד שאומר לו וכו'", ש"תחלת הזדווגות היצה"ר אל האדם שמסכים לו על כל אשר יעשה, שאומר לו מה שעשית כך וכך הוא ראוי ונכון כו', עד שמסיתו וכו'".

והיינו, שהתחלת הפעולה של היצה"ר היא באופן שמשותף עם האדם בעבודתו עי"ז שמסכים עמו כו' — בדוגמת השתתפות פרעה עם בני"י; ולאחרי כן — ביכלתו לפעול עליו כל מה שרוצה כו', וכדברי הגמרא⁴⁷ "בתחלה קראו הלך (עובר דרך אליו ואינו מתאכסן עמו), ולבסוף קראו אורח (אכסנאי), ולבסוף קראו איש" (בעל הבית).

ובלשון הכתוב⁴⁸: "נופת תיטופנה שפתי זרה", היינו, שלכתחילה

42) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ד.

ובכ"מ.

43) ראה לקו"ש שבפנים ס"ב.

44) במדב"ר פט"ו, כ. ועוד.

45) סה"מ תרפ"ט ס"ע 124 ואילך.

46) שבת קה, ב.

47) סוכה נב, ב (ובפרש"י).

48) משלי ה, ג-ד.

37) שם יד, יג.

38) ב"ר ספמ"ב.

39) נח שם, א ובפרש"י.

40) נדרים לב, סע"א. ב"ר פ"ל, ח. וש"נ.

— ויש דעה שהזמן שהכיר את בוראו הי'

בעת הפלגה (ראה פי' מהרז"ו לב"ר שם).

41) וירא כא, לג.

נראה כמו "נופת", אבל "אחריתה מרה כלענה" — כפי שהי' במצרים, שהתחלה היתה "בפה רך", אבל לאח"ז נעשה עבודת פרך כפשוטה, "עבודה קשה המפרכת את הגוף"⁴⁹, והיינו לפי שבאמת ה"ה מפרכת את הנשמה, אלא שאצל בני"ש שהם "גוי אחד"⁵⁰, שהנשמה והגוף ענינם אחד, הנה דבר שמפרך את הנשמה פועל גם לפרך את הגוף.

ו. ונוסף לזה, ישנה ההוראה מכללות הענין דעשיית הלכנים — כמשנת"ל (ס"ב) בארוכה שבזה מודגש כללות החידוש שנעשה ע"י עבודת האדם, כולל גם החידוש בתורה⁵¹, כידוע שענין עיקרי בלימוד התורה הוא "לאפשא לה"⁵².

ועד כדי כך, שבשביל זה ירדה הנשמה למטה — דלכאורה אינו מובן: למה עשה ה' ככה, להוריד את הנשמה למטה, ששם יש כו"כ נסיונות וסכנות כו', הלא מוטב הי' שתישאר למעלה? — אך הענין הוא, שזהו כדי שתהי' עבודת האדם בכח עצמו (ולא "נהמא דכיסופא"⁵³), שנוסף לכך שזוהי טובתו האמיתית של האדם (שבה רוצה הקב"ה, ש"חפץ חסד הוא"⁵⁴, להיותו עצם הטוב, וטבע הטוב להיטיב⁵⁵), הרי החידוש שבדבר הו"ע שפועל עיקר התענוג למעלה, "למעשה ידיך תכסוף"⁵⁶, כמשל תענוג המלך מציפור המדברת⁵⁷ — שזוהי ההוספה שנעשית ע"י ירידת הנשמה למטה, והיינו, שלא זו בלבד "שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם"⁵⁸, אלא באופן נעלה יותר.

אמנם, כאשר הנשמה יורדת ומתלבשת בגוף בפועל, אזי "בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כו"⁵⁹ — בדוגמת התחלת גלות מצרים בגלל ש"לא ידע את יוסף"⁴, "עשה עצמו כאילו לא ידע"⁶⁰ ("זיך געמאַכט ניט וויסנדיק"), לשכוח את יוסף, שזוהי תכלית ירידת נשמתו לעולם לפעול ענין של הוספה — "יוסף ה' לי בן אחר"⁶¹, ואח"כ ממשיך היצה"ר ואומר "הבה נתחכמה לו וגו"⁶².

56) איוב יד, טו. וראה של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך). עבוה"ק חלק העבודה בתחלתו.

57) ראה תו"א ויצא כא, ג. לקו"ת ס"פ במדבר. וראה גם תו"מ ח"א ע' 18. וש"נ.

58) ב"מ קז, א.

59) נדה ל, ב.

60) פרש"י עה"פ.

61) ויצא ל, כד. וראה אוה"ת עה"פ.

62) פרשתנו שם, יו"ד.

49) פרש"י פרשתנו א, יג.

50) שמואל-ב ז, כג. ועוד.

51) ראה לקו"ש שבפנים ע' 25.

52) זח"א יב, ב. וראה ה'ל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. וש"נ.

53) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. הובא

בלקו"ת צו ז, ריש ע"ד. ובכ"מ.

54) מיכה ז, יח.

55) ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 334

בהערה (ד"ה מספרי).

אך על זה נאמר⁶³: "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ", וכמ"ש⁶⁴ "מאויבי תחכמני", שצריך להוסיף כח ואומץ להתחכם ולפעול על היצה"ר כו'.

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁶⁵, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ז. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ואלה שמות בני ישראל.

* * *

ח. בעת הדפסת ה"מענה לשון" החסידי (שיש בו כו"כ שינויים לגבי הנוסח ב"מעבר יבק"), בקשר עם ההשתטחות על ציון רבינו הזקן בהאדיטש⁶⁶, נדפס⁶⁷ גם העתק מגוף כתי"ק אדמו"ר הצמח צדק, שמזה יודעים פרטי הענינים בקשר להסתלקות רבינו הזקן.

ובין הדברים כותב הצ"צ, ש"הי' מטולטל עד ביאתן לפיענא ערב שבת וישלח תקע"ג, ושם במוצאי שבת קדש דשמות כ"ג אור לכ"ד טבת כחצות שעה י"א, נשבה ארון הקודש כו"ו".

ולהעיר, שפרטים אלו כתב רק הצ"צ, כיון שהוא הי' נוכח בעת ההסתלקות, כידוע⁶⁸ שאדמו"ר האמצעי לא הי' בכפר פיענא בעת ההסתלקות, ור' חיים אברהם לא הי' אז בקו הבריאות, ואילו ר' משה הי' מעברו השני של הגבול (בצד של נפוליון), ונשאר רק הצ"צ, ולכן הוא זה שכתב פרטי הדברים הנ"ל.

— שאלתי פעם את כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶⁹ בנוגע להמסורת ע"ד לידת רבינו הזקן בשנת תק"ה (קה"ת), הרי אדמו"ר האמצעי כותב בהקדמה לשו"ע "בהיותו בן שלושים שנה . . בק"ק מאהילוב", וכיון שזה הי' בשנת תקל"ז⁷⁰, הרי עכצ"ל שנולד בשנת תק"ז? והשיב, שאדמו"ר האמצעי לא הי' מדייק בענינים גשמיים, כי אם בנוגע לענינים רוחניים כו', וכמו שבנוגע להסתלקות רבינו הזקן כותב רק ענינים רוחניים: "אחר

69) ראה תר"מ — רשימת היומן ע' רצה.

ע' שיג. וש"נ.

70) ראה אג"ק ח"ח ע' רפג: "השערה

קרובה לודאי שהיותו שם קשורה עם עליית

כמה מחסידי הרב המגיד ממעזריטש לאה"ק

ת"ו, שהי' בשנת תקל"ז".

63) שם, יב.

64) תהלים קיט, צח.

65) מיכה ז, טו.

66) ווילנא, תער"ב.

67) בתחלתו. וגם בפס"ד להצ"צ בסופו.

אג"ק שלו ע' א.

68) ראה תר"מ ח"ג ע' 185. וש"נ.

שהתפלל תפלת ערבית והבדלה בחונן הדעת בדעה צלולה ומיושבת ובדביקות נפלאה כו", ואינו מדייק בנוגע לענינים גשמיים.

וכידוע גם מה שאמר רבינו הזקן אודות אדמו"ר האמצעי⁷¹, שבדאי אין צורך להזכיר לו אודות אמירת "והוא רחום" וכיו"ב, כי בעת תפלתו רואה את הענינים למעלה כו', אבל יש צורך להזכיר לו אודות עניני מנהגים כו', כי, להיותו בדביקות במשך כל כ"ד שעות המעת-לעת, לא הי' ביכלתו לדייק בעניני מנהגים כו'.

ולהעיר, שבנוגע לבעש"ט מצינו⁷² "שהתפלל כמה תפלות והתענה תעניתים שיוכל להשיב לשואלו דבר בעת עליית נשמתו כו' שיוכל לירד למטה כו'", והיינו, שבשביל הירידה למטה הי' צריך להשתדלות ע"י תפלות ותעניות כו', וכל זה — רק בגלל שרצה להשיב לשואלים בנוגע לענינים גשמיים; ואילו אדמו"ר האמצעי לא רצה כו', ולכן לא דייק בנוגע לענינים הגשמיים.

והענין בזה — שבדאי יש מעלה בירידה למטה דוקא, וכידוע מאמר הבעש"ט⁷³ שהי' יכול לעלות בסערה השמימה, כמו אליהו הנביא⁷⁴, אלא שרצה שיהי' אצלו העילוי ד"אל עפר תשוב"⁷⁵. וענין זה קשור עם החידוש של תורת החסידות שנתגלתה ע"י הבעש"ט שצריך לפעול בדברים תחתונים דוקא; אבל לאידך גיסא, מובן, שאין חסרון אצל אליהו הנביא בגלל שעלה בסערה השמימה ולא נתקיים אצלו הענין ד"אל עפר תשוב".

המשך השיחה — הטעם שי"ט כסלו (ר"ה לחסידות) האחרון של רבינו הזקן וכן הסתלקותו היו בגלות דוקא, כיון שהתגלות העצם (בחי' היחידה שבנפש, וכן בתורה — תורת חסידות חב"ד) היא דוקא במקום של העלם והסתור, שמושלל מכל גילוי אור⁷⁶; השייכות לפרשת שמות, כיון שגם בענין השם מודגש שעצם האדם מתבטא דוקא היכן שלא רואים שייכות גלוי' להאדם⁷⁷; והרמז בשמותיו של בעל ההילולא⁷⁸:

71 ראה ת"מ — רשימת היומן ע' שטו.
 72 תו"ח ס"פ ויחי (קח [רמט], ג).
 73 ראה כתר שם טוב בהוספות ס"א.
 74 מלכים ב, א.
 75 בראשית ג, יט.
 76 דוגמא לדבר בנגלה דתורה — שהסימן על גמר הולד הוא כשנשלמו גם השערות והצפרניים (ראה יבמות פ, ריש ע"ב),
 77 וזהו גם שנתנית השם היא לתינוק בן שמונה ימים, שאינו שייך לענין של השגה וגילוי, ואז ניתן לו ענין הקשור עם העצם דוקא.
 78 נזכר גם שהי' נשמה חדשה (סה"ש תש"ו ריש ע' 22. וש"נ), כיון שהוצרך לפעול ענין חדש ודרך חדשה כו'.

שניאר, מלשון שני אור⁷⁹ (נגלה וחסידות⁸⁰), וזלמן אותיות לזמן — גילוי עצם מהות התורה (שבכחה לחבר נגלה ונסתר) בהעלם העולם; והתכלית שבגאולה שיהי' גילוי היחידה גם בכחות הפנימיים, וזוהי השייכות ל"וארא"⁸¹ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ט"ז ע' 33 ואילך.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה להכריז אודות ה"דינער" לטובת ישיבת תומכי תמימים שיתקיים ביום ראשון⁸², המקום והזמן כו'.]

* * *

ט. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁸³ "ויירא משה", "כפשוטו, ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין כו" — שהצורך במדרשו הוא בגלל שלפי פשוטו אינו מובן: למאי נפק"מ הסיפור "ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר", כיון שלא הי' נוגע למעשה, שהרי רק בגלל שמיעת פרעה ברח למדין. ולפי פשוטו, בא סיפור זה ללמדנו גודל ענין הבטחון, כמאמר הידוע "טראכט גוט וועט זיין גוט"⁸⁴, כי, אילו לא הי'

"שוע טווי ונוז" ביחד, כיון ששלשתם נרמזים בתיבה אחת (ראה תו"מ חל"ח ריש ע' 81. וש"נ) — שבלימוד הנגלה ניכר שהלומד הוא חסיד, ובלימוד החסידות ניכר ש"תלמודו בידו" (ראה תו"מ חל"ט ריש ע' 357. וש"נ). 81 נתבאר גם שהגילוי דשם הוי' דלעילא (שהו עיקר החידוש לגבי שם אל שדי ואפילו שם הוי' דלתתא שנתגלה להאבות) פעל אפילו על בני" שהיו במעמד ומצב דעובדי ע"ז (כמארז"ל (ראה זח"ב קע, ריש ע"ב) "הללו כו' והללו כו" — לא רק שיתוף, שהרי פרעה אמר "לא ידעתי את הוי" (שמות ה, ב), אלא ע"ז ממש), שהם יצאו ממצרים כו'.

82 ראה גם מכתב י"ח טבת שנה זו (אג"ק חכ"ד ע' כא ואילך; ע' מז ואילך) —

בקשר לחגיגה זו.

83 פרשתנו ב, יד.

84 וזהו המענה לאלו שמחפשים מקור על כל ענין (כידוע הסיפור בזה מרבינו הזקן — ראה לעיל ע' 170. וש"נ), ולא מסתפקים במקור מספר הזהר (כבנדוד"ד, שיש מקור לדבר במאמר הזהר (ח"ב קפד, ב) "אי איהו

79 נזכר גם ע"ד אור שנברא ביום ראשון שנגזו בתורה (ראה תו"מ חל"ז ע' 250. וש"נ), וכידוע הסיפור אודות הבעש"ט (כתר שם טוב בהוספות סשל"ט. וש"נ), שפתח ספר הזהר, ועי"ז השיב לאיכר א' היכן נמצאים השוורים שלו (וע"ד שמצינו ברשב"י שפעל ירידת גשמים ע"י אמירת תורה על הפסוק (תהלים קלג, א) "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" (ראה זח"ג נט, ריש ע"ב)), והיינו, שבתורה גופא, שבה ישנו כח הפועל — ראה את הנפעל. וענין זה יתגלה בשלימות לעתיד לבוא, ומעין זה — "טועמי חיים זכו" (ראה לקו"ש ח"כ ריש ע' 173. וש"נ) — גם עכשיו, ע"י הלימוד בפנימיות התורה, ובמיוחד — ע"י חיבור ב' האורות דנגלה וחסידות ביחד.

80 דובר גם שצריך להיות הן לימוד הנגלה והן לימוד החסידות, ולא כמו אלו שטוענים שהעיקר הוא לימוד הנגלה, ואילו לימוד החסידות יכולים לצאת י"ח בפרק אחד שחריט ופרק אחד ערבית. ועוד זאת, שצריכים להיות קשורים זכ"ז (כמובן מזה ששניהם בתיבה אחת, וע"ד שמצינו בשעטנו, שצ"ל

משה מתיירא, ובוטח בבטחון גמור, הנה זה גופא הי' פועל שהי' הדבר נשכח כו'. וזוהי ההוראה בנוגע לכל המניעות ועיכובים, שבודאי מתבטלים ע"י הבטחון והמחשבה לטוב — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁸⁵ בלקו"ש חל"ו בתחלתו.

וזהו גם הביאור במאמר המדרש⁸⁶ בנוגע לענין הגאולה, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין" — דלכאורה, בנוגע לענין הגאולה נוגע רק הענין ד"סלקין", ולמה נזכר גם הענין ד"נחתין" — כי, תיכף ומיד בעת הירידה לגלות ("נחתין") צריך כבר לחשוב אודות היציאה מהגלות ("סלקין"), בידעו שבודאי יש לו נתינת-כח לצאת מן הגלות (ולולי זאת לא הי' הקב"ה שולחו לגלות), כיון שגם בהיותו בגלות אינו נמצא לבדו, אלא ביחד עם הקב"ה — כמרומז גם במ"ש⁸⁷ "איש וביתו באו", דקאי על יחוד מ"ה וב"ן⁸⁸, שזהו"ע ההמשכה מלמעלה כו'.

וכן הוא בנוגע לגאולה מגלות זה האחרון — שבודאי "לא ידח ממנו נדח"⁸⁹, וכל בני" יצאו מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו"¹¹, ועד ש"לא תשאר פרסה"¹², בגאולה האמיתית והשלמה, בקרוב ממש.

(86) ויק"ר פל"ב, ה.

(87) ריש פרשתנו.

(88) ראה תו"א פרשתנו נ, ב. ובכ"מ.

(89) ע"פ שמואל-ב יד, יד. וראה תניא

ספ"ל ט. ה' ת"ת לאדה"ז פ"ד סה"ג.

קיימא בנהירו דאנפין מתתא, כדין הכי נהרין ל" מעילא", באמרם שאי אפשר לפסוק הלכה מזהר, אלא רוצים מקור דוקא בנגלה דתורה.

(85) בשילוב שיחת ש"פ בשלח תשכ"ג.